

בעקבי
מנחת
היגוד

עבודת אלהים
עבודת עם ישראל
אשר עקב האדם עשה

הוצאת
מסדה

ירושלים

תש"ל

בעקבי מנחת חינוך

בראשית שמות ויקרא

שיעורי מורינו הגאון הגדול
רבי יעקב אדלשטיין שליט"א

חידושי תורה אגדה והלכה
ע"ס המנ"ח ופרשיות התורה

חלק ראשון

שנת תשס"ח
בני ברק

פרשת תולדות

מטרה כיום את בכרתך לי [בראשית כה, לא]

מכירת הבכורה ובדין דבר שלא בא לעולם

ממון העתידים וכדו', או על זכויות, אלא היא על שם בכורה שזה מהות באדם וממילא זוכה ע"כ בדינים הנובעים מכך כעבודה ונחלה, ואמנם אין אנו מבינים כיצד ניתן ושייך למכור בכורה, הרי הוי ככהונה ולויה דא"א לקנותם בכסף [כאותם הטורפים בימי הגלות בתפוצות העמים]. דזה יחוס שניתן ונקבע ע"פ השושלת, כמו"כ בכורה ניתנה לנולד בכור, ואי"ו סתם זכות בין הבנים שניתנת להעברה ולמכירה, עכ"פ יהיה הטעם אשר יהיה במכירה זו, אך אי"ו כדבר שלא בא לעולם, דהמכירה היא על השם והמהות כיום ולא על התוצאות והדינים בעתיד, ותורת בכור שעליו כעת בעולם ומדוע שלא יהיה ניתן למכירה, ומה תמיהים העולם דהוי דבשלב"ע. דכל דבשלב"ע המכירה תחול וק' לכשיבא לעולם ולכן לא מהני אבל הכא המכירה תחול כעת.

וכן יש לתמוה בדי הגמ' בכחוכות דף ז ע"ב ובעוד דוכתי, א"ל שמואל לרב תנא בגדתאה פוק אייתי לי עשרה ואימר לך באפיהו המוכה לעובר קנה, והלכתא

ויאמר עשיו אל יעקב הלעטני נא מן האדום האדום הזה וכנגד כך השיב יעקב מכרה כיום את בכרתך לי, ולבסוף יזמכר את בכרתו ליעקב, אך לאחר ששמע עשיו דבא אחיך במרמה ויקח בכרתך וכשמו יעקב ערער על המכירה באומרו ויעקבני זה פעמיים את בכרתי לקח והנה עתה לקח בכרתי, ומצינו שיצחק הסכים עם הברכה שאמר גם ברוך יהיה, ומסתמא שיחד עם כן הסכים עם מכירת הבכורה, דהא בהא תליא.

ומקשים העולם כיצד חלה מכירת הבכורה הרי הוי דבר שלא בא לעולם דענין הבכורה הוא לגבי ירושה אחר מיתת האב, וכתב קצוה"ח בסי' רעח סק"ג בד"ה ואפשר בשם הריב"ש בסי' שכא דקודם מתן תורה דשלב"ע נמי קונה, אך קצוה"ח נוטה לומר דזה כתב דוקא לדרכו שהוכיח דעשיו אבד הבכורה כמה שאמר למה לי זה בכורה מדין סילוק דהוכיח דסילוק מועיל בדשלב"ע דמונע עצמו מזכותו, ע"ש.

אך צריך ביאור בעצם קושייתם דענין מכירת בכורה אינה מכירה על קניני